

ojos ir 2 prie la
proga merginoms
bininkės. Atelk
po 11 v. ry.
URANT & BA
ti Delaney, N.Y.C.

1-9053 (189-191)

TORES

is. Nuo kavaliu
Nuolatinis darbas
alga.

TRACTING
Ave., Brooklyn

(189-192)

ro šeima. Gam
5 j mėnesį. Pak
Retkarčiai. Pa
lai laiko. Turim
us. UN. 5-8118

Suaugusai. Va
ai kalbančiai š
kambarys, vonia
uolatinis darbas
ins 6-9088

(191-193)

Perlu siuvėja

ojos. Gera alga

ORLAN

(arti 65 St.)

448

(191-192)

AITE

Gudis vietoje

arys ir vonia

alga.

k-2-7976

FEMALE

SI PORA

in išnuomavim

pečiai. Gera ka

es:

OWNERS

LYN, INC.

Brooklyn

3923

(189-191)

ORAI

s. Su patyrimu

is drobininių au

rbas.

CO., INC.

ox, arti 148 St.

(189-192)

ORAI

oterškes, pad

Drabužių, pad

darbas.

S & SON

Brooklyn

9300

(189-191)

airotejas, kam

ir prie stali

mu. Europoj

lusia pora arti

is. Nėra virimo

al. Westchester.

(190-191)

ED MALE

uolatinis darbas

roj. Gera alga

Brooklyn. WIL

ROUET FLOOR

5 v. EV. 7-8888

(187-191)

tojai, prie auto

sdėdinių, pad

darbas. Geri

pasikalbėkite m

t, N. Y. C.

(189-192)

TATE

ix. 1 šeima, pil

level basement

ill improvement

ool and subway

borhood. Call

5-3323.

(187-191)

IA

prizūrėti. Par

Yra 3 patal

kaina. Šaukiam

8-5 P. M.)

(189-192)

iq kambarių.

Arti mokyklai

iljines mokyklas

randuo. Situac

Y. 8-2489.

LAISVĖ—LIBERTY
 Vienintelis lietuvių kalboje
 dienraštis Rytinėse Valstijose
 Dalls Queens apskrityje (N. Y.) .. 9.00
 Kanadoje .. 9.00
 Kitur užsienyje .. 10.00
 Metams prenumerata:
 Jungtinėse Valstijose .. \$3.00
 Pavienio egzempl. kaina 5 centai

LAISVĖ
 THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY
 The Only Lithuanian Daily in
 Eastern States
 110-12 Atlantic Avenue
 Richmond Hill 19, N. Y.
 Telephone Virginia 9-1827
 PRICE 5c A COPY

KRISLAI

Bus gražinti.
 O kaip su dipukais?
 Bronė Biržiškienė.
 Prūseika apie tai.
 Rašo R. MIZARA

Išleidimas paskutinių vokiečių karo belaisvių iš Tarybų Sąjungos daugeliui žmonių atrodo menku dalyku.

Apie 10,000 karo belaisvių, kaip žinia, buvo sulaukyti ilgesniam laikui dėl to, kad buvo didžiai nusikalte tarybinėms tautoms karo metu.

Tačiau, Vokietijoje esančių jų namiškiams ir giminiams tie belaisviai visvien buvo savi ir dėl to reikalauta, kad jie būtų gražinti jiems.

Na, ir jie, kaip skelbia Tarybų Sąjungos vyriausybė, neuzilgo bus gražinti tik su vėlu išimtimi: 749 patys aršiausi nusikalteiliai, dar nebus išleisti, dar jie turės pabūti kalinėjime, turės pakentėti už savo baisius darbelius.

Praėjus 10 metų po antrojo pasaulinio karo, prasideda uolesnis darbas už gražinimą namo įvairių belaisvių, įvairių išvietintųjų, net ir nusikalteilių.

Neseniai Tarybų Sąjungos vyriausybė, per tam tikrus organus, kreipėsi į tuos asmenis, kurie karo metu pabėgo "į Vakarus," ragindama juos grįžti namo.

Raginami visokie dipukai, kurie šiandien bastosi po pasaulį, grįžti ir gyventi savo gimtosiose šalyse.

Nė vienas sugrįžęs nebus baudžiamas už karo metu darytas vienokias ar kitokias paslaugas hitleriniam okupantui.

Baudžiami gali būti tik tie, kurie sąmoningai, sužiniai žudė žmones.

Lenkijos Respublikos vyriausybė taipgi atsisaukė iš savo tautiečius dipukus, kad jie grįžtų. Ir daug lenkų grįžta! Neseniai į Lenkiją grįžo londoniškės ("egzilinės") lenkų valdžios vyriausias galva, premjeras!

Grįžta nemaža rumunų, grįžta vengrų, grįžta čekų. Jiems yra paskelbta amnestija.

Ryšium su tuo: neseniai Kalifornijoje, sako spauda, nusiskandino 74 metų amžiaus Bronė Biržiškienė, Mykolo Biržiškos žmona.

O kadaise velionė vaidino svarbų vaidmenį Lietuvoje. Tik paklauskime, ką sako L. Prūseika:

"Man teko pažinti B. Biržiškienę Vilniuje, 1911 m. pabaigoj, kada bėgdamas iš Sibiro trumpam laikui apsi-stojau Vilniau. M. Biržiška tuomet buvo uolus socialistas. Jo žmona jam daug padėdavo. Tai seni, seni laikai."

Taip, laikai seni, bet tik tais laikais tokie Biržiškai ir tegali šiandien pasididžiuoti. Ir, daleiskime, jei velionė B. Biržiškienė būtų pasilikusi Lietuvoje, veikiausiai jai nebūtų tekę "šokti nuo tilto į upę" — ji būtų Vilniaus viskuo aprūpinta, pagerb-

PILIETINIS KARAS VĖL VERDA ŠIAURINĖJE AFRIKROJE

Linčo byla:
KALTIEJI PALEISTI

Sumner, Miss. — Abu linčinkai, kurie prisipažino pagrobę vėliau nužudyti rastą Emmet Till, jau namie, laisvi. Nors jiems dar rengiama byla kitoje apskrityje, kur jie bus teisiami už pagrobimą, jie buvo išlaisvinti kiekvienas po \$10,000 užstatu. Jau yra tikra, kad jie negali būti teisiami už žudymą, nežūrint, kokie nauji įrodymai nebūtų.

Protestų banga prieš linčinkų išteisinimą tuo tarpu vis auga. Minneapolisio AFL priėmė pasmerkimo rezoliuciją. Harleme ir Brooklyne praėitą sekmadienį įvyko dideli protesto mitingai, nors didžiulis protesto mitingas Harleme įvyko savaitę anksčiau.

NAACP taipgi rengia mitingus Bostone, Baltimorėje, Milwaukee'je ir eilėje pietinių miestų: Atlantoje, Savannah'je, Charlestone ir t. t. Daugumoje tų mitingų tarp kitų kalbės Kongreso narys negras Diggs ir nulinciuoto vaiko motina Mrs. Bradley.

Washingtonas. — Viceprezidentas Nixonas sakosi esąs labai patenkintas, kaip visa administracija kolektyviai pildo pareigas, kurias paprastai pildo prezidentas. Bet yra gerai žinoma, kad tikrumoje Nixonas nepatenkintas, kad jis pirmomis Eisenhowerio ligos dienomis bandė suimti galią į savo rankas.

Old Mystic, Conn. — Vietinė baltųjų metodistų parapija savo pastoriumi pakvietė negrą S. P. Montgomerį.

Londonas. — Britanijos spauda reiškia didelę nuotabą dėl Francūzijos nutarimo boikotuoti asamblė-Tautų Generalinę asamblė-ją.

Jakarta. — Indonezijos Komunistų partija, kuri trys metai atgal turėjo tik 15,000 narių, dabar turi 500,000.

Apie patį M. Biržišką L. Prūseika rašo:

"Amerikon atvykęs, gavau nuo M. Biržiškos kelis laiškus. Tuomet jis buvo kovotojas. Vėliau oportunistas jį stūmė dešyn ir dešyn. Ar broliai Biržiškos prisimena anuos tolimus laikus, kada Kapsukas buvo jų draugas?"

V. Kapsukas kadaise vertio nu upatingai vieną jų, bet ir tas jį nuvyš!

Francūzai apleido Jungtinių Tautų Generalinę asamblėją protestuodami prieš anti-kolonialinio bloko laimėjimą; nacionalistiniai partizanai atnaujino kovas Š. Afrikoje

Jungtinės Tautos. — Pastovioji Francūzijos delegacija ir speciali Generalinės asamblėjos delegacija su užsienio reikalų ministru Pinay priešakyje nesugrįš į Jungtines Tautas. Praeitoms savaitės pabaigoje jie visi išskrido į Paryžių, protestuodami, kad Jungtinės Tautos nubalsavo svarstyti Alžyro klausimą.

Francūzai visą laiką teigė, kad Alžyras yra "nedaloma Francūzijos dalis," o ne kolonija, kad Jungtinės Tautos neturi teisės

Bridges jau paliekamas ramybėje...

San Francisco. — Valdžia paskelbė, kad ji daugiau nebeapeliuos Bridge-so bylos, tai yra, jis pagaliau bus paliktas ramybėje. Tuo būdu Harry Bridges laimėjo 20 metų ilgio kovą, per kurią valdžia bandė jį deportuoti giminėn Australijon. Valdžios prokuroro padėjėjas Lynn Gillard oficiališkai pranešė, kad daugiau apeliacijų nebus.

Valdžia penkis kartus bandė atimti nuo Bridgeso pilietybę, kaltindama šį kovingą unijų vadą, kad jis yra komunistas. Kiekvienai kartai teismai, po ilgų apeliacijų, išnešė palankų Bridgesui sprendimą, bet kiekvienai kartai valdžia pasiryždavo iš naujo jį traukti teisman.

Nasseris leido Amerikos atstovui ilgai palaukti

Kairas. — Egipto premjeras Nasseris priėmė Tarybų Sąjungos ambasadorių D. Solodą, Amerikos specialų atstovą G. V. Alleną ir Francūzijos bei Britanijos ambasadorius.

Jie visi kalbėjosi su Nasseriu apie Egipto nutarimą pirkti ginklus Čekoslovakijoje. Atstovas Allenas specialiai atsiskubino iš Washingtono, kad kalbėtis su Nasseriu. Bet Nasseris jam leido apie valandą su puse laukti prieangyje.

Stebėtojai sako, kad Nasseris tai padarė tiksliai, kad parodyti jo nepasitenkinimą amerikiečių kaišiojimusi į Egipto reikalus.

Kairas. Egiptiečiai ir izraeliečiai kartu, pagal susitarimą, ištraukė savo jėgas iš El Aujos demilitarizotos srities.

"maišytis į vidujinius Francūzijos reikalus." Bet praeitoms savaitės pabaigoje dauguma Generalinės asamblėjos vieno balso persvara nusprendė, kad Alžyro klausimas būtų svarstytas.

Už svarstymą balsavo visos socialistinės šalys, Azijos ir arabišku kraštų blokas ir kitos šalys, kurios paprastai balsuoja prieš kolonializmą. Jos paprastai nesudaro daugumos, bet šiuo kartu prisidėjo ir kelios Lotynų Amerikos valstybės, įskaitant Meksiką ir Argentina, ir net viena NATO narė, Graikija.

Francūzų delegacija tuoju apleido asamblėjos salę. Buvo paskleistos žinios, kad Francūzija gali ne tik boikotuoti Jungtinių Tautų Gen. asamblėjos sesiją, o visai pasitraukti iš Jungt. Tautų. Bet per savaitgalį Paryžiuje Francūzijos kabinetas nutarė, kad jų delegacija boikotuos Gen. asamblėjos posėdį, bet pasiūlys Saugumo taryboje. Francūzija taipgi palaikys savo vietą nusiginklavimo komisijoje, nors laikinai

L. Kinija paminėjo savo revoliucijos šeštąsias metines

Pekinas. — Spalio pirmą dieną sukako lygiai šešeri metai, kaip Kinija tapo paskelbta liaudies respublika. Tos metinės buvo iškilmingai paminėtos visoje šalyje, o ypatingai sostinėje Pekine. Apie pusę milijono žmonių dalyvavo didelėje demonstracijoje. Taipgi įvyko karinis paradas, tuo tarpu, kai ore skraidė sprausminių orlaivių junginiai.

Priėmimo tribunoje prie Tien an Men (Dangiškos taikos vartų) radosi Mao Tse-Tung, Čou En-lajus ir kiti pačios Kinijos vadai bei svarbūs svečiai iš užsienio.

Jugoslavija visų bičiulis, sako vice-sekretorius Dr. R. D. Murphy

Belgradas. — Amerikos vice-sekretorius Dr. R. D. Murphy, kuris tarėsi su prezidentu Titu ir kitais aukštais jugoslavais pareigūnais, padarė pareiškimą spaudai.

Jie sakė, kad santykiai tarp Jugoslavijos ir Amerikos atėityje eis vis geryn, kad susitarta visais klausimais, dėl kurių galėjo būti

pasitraukia iš visų kitų komisijų.

Faure nebevyks Maskvon

Iš Paryžiaus pranešama, kad premjeras Faure, kuris planavo vykti Maskvon, bent šiuo tarpu nevyks. Priežastis: Tarybų Sąjunga balsavo už Alžyro klausimo svarstymą Jungtinėse Tautose.

Francūzijos valdžia ypatingai pyksta ant Tarybų Sąjungos, nes francūzai sakė, kad tarybiniai vadai užtikrino neseniai francūzų parlamentarinei delegacijai, kad "Alžyras yra vidujinis Francūzijos reikalas."

Pilietinis karas Maroke

Tuo tarpu francūzai, jausdami, kad jų užsispyrimas neveda prie padėties gerėjimo, jau pašalino kvislinginį sultoną Arafą, kuris tapo išgabentas į Tangierą, prie Gibraltarų sąsiaurio. Bet nacionalistai marokiečiai nepatenkinti, nes francūzai atsisako grąžinti senąjį sultoną Ben Jusėfą.

Rytinėje Maroko dalyje, netoli Fezo, atsinaujino nacionalistinių partizanų

veiksmai. Manoma, kad bent 2,000 partizanų, jų tarpe ir kovotojai iš Marmouchos kalnėnų genties, raiteliai, dalyvauja veiksmuose prieš francūzus.

Dar nežinia, kokio masto tie veiksmai, bet jau yra šimtai žuvusių iš abiejų pusių. Keliuose atsitikimuose francūzams tarnaujantieji marokiečiai kariai, taip vadinami goumierai, metė ginklus ir atsisakė kovoti prieš nacionalistus marokiečius, o kitur net perėjo nacionalistų pusėn.

Salko skiepai 50% efektingi, sako valdžia

Washingtonas. — Apie 7 milijonai vaikų tapo ikiepyti Salki skiepais praėitą pavasarį. Dauguma tų vaikų buvo įskiepyti tiktai vieną kartą. Bet statistika dabar rodo, kad tokiu būdu Salko skiepai efektingi nuo 5 iki 50 nuošimčių. Tai yra, beveik puse mažiau vaikų apsirgo polio tarp skiepytų, negu neskiepytų.

Daktaras Salkas praneša, kad jis pradėjo naujus tyrinėjimus, kaip pagerinti savo išrastus skiepus. Tyrinėjimus jis veda Pittsburghe, kur mokyklų vaikai, kurių tėvai sutiks, bus naudojami eksperimentuose su pagerintais skiepais.

Pirmas Japonijos kariškas paradas—be imperatoriaus

Tokyo. — Čia įvyko pirmas Japonijos pokarinis paradas. Japonija oficiališkai dar neturi armijos, bet ji turi taip vadinamą "savisaugos jėgą," kuri susideda iš pėstininkų, artilerijos, tankų ir kitų dalinių, — visai kaip tikra armija.

Tie visi daliniai dalyvavo parade, kurį priėmė premjeras Hatoyama. Prieškarinėje Japonijoje tokius paradus primdavo ant balto žirgo jojantis imperatorius Hirohito, bet šiuo kartu tribunoje nei jo, nei kitų imperatoriškos šeimos narių nebuvo.

Pittsburghas. — Amerikos Darbo Federacijos vyriausias patarėjas advokatas Herbert Thatcher gins Aukščiausiam teisme komunistų vadą Steve Nelsoną.

Du ginkluoti banditai apipšė krautuvę 82-15 Rock-away Blvd., Queens.

Komunikatas: IKE VĖL SILPSTA

Denveris. — Prezidentas Eisenhoweris vėl silpnėja, sako jo daktarai. Jo gerėjimas, kuris buvo pastovus nuo pat priepuolio antros dienos, sustojo. Mediciniškas komunikatas skelbia, kad jis jaučiasi pavargęs. Spaudos reikalų viršininkas Hagerty, kuris išdavė komunikatą laikraštininkams, atsisakė komentuoti. Bet jis atrodė giliai susirūpinęs.

Prezidento sveikata jau buvo tiek pagerėjusi, kad jis laisvai vedė pasikalbėjimus su savo patarėjais ir lovoje gulėdamas pradėjo pasirašyti po dokumentais. Dabar jam vėl pradėta duoti vaistus, kokius gavo po priepuolio, nors, kaip buvo pranešta pirmadienio rytą, jis dar nebuvo gražintas į deguonies palapinę.

Eisenhowerio pablogėjusi padėtis iššaukė nemenką susirūpinimą Denveryje ir Washingtone. Prezidento daktarai palaiko nuolatinį telefoninį susisiekimą su širdies specialistais Bostone.

Paskutiniai pranešimai

Asuncion, Paragvajus. — Juanas Peronas jau atvyko į tremtį Paragvajuje. Po 13 dienų ant paragvajiečių karinio laivo Buenos Aires, jis jūrinio orlaiviu buvo išskraidintas į Paragvajaus sostinę praėitoms savaitės pabaigoje.

Jakarta. — Nors ims dar kelias savaites, iki visi balsai bus suskaičiuoti, Indonezijos rinkimų kai kurie rezultatai jau žinomi: Centralinėje Javoje, labiausiai apgyventoje ir išvystytoje Indonezijos dalyje, nacionalistai stovi pirmoje vietoje, musulmanai antroje, komunistai trečioje. Komunistų balsai nustebinio visus savo skaitlingumu. Ant kiek kol kas žinoma, jie gavo 2,292,000 balsų, musulmonai 2,621,000 ir nacionalistai 3,771,000.

Maskva. — Apart pianisto Oistracho ir smuikininko Gileso, į Ameriką taipgi planuoja vykti garsusis kompozitorius Chačaturianas ir garsioji balerina Ulanova.

ORAS NEW YORKE Giedra, rudenskai vėsu

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisve, Inc.

Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.

President JOHN GRUBAS; Sec.-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	\$8.00	Canada and Brazil, per year	\$9.00
United States, per 6 months	\$4.50	Canada and Brazil, 6 months	\$5.00
Queens Co., per year	\$9.00	Foreign countries, per year	\$10.00
Queens Co., per 6 mos.	\$5.00	Foreign countries, 6 months	\$5.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y. under the Act of March 3, 1879

NE INFORMACIJOS JIEMS RŪPI

MARIJONŲ laikraščio korespondentė Jungtinėse Tautose, Salomėja Narkeliūnaitė, aną dieną pasigyrė, kad ji "stato daug klausimų" profesorui Juozui Matuliui, vienam Tarybų Sąjungos delegatų Jungtinių Tautų asamblėjoje.

Esą Lietuvos Mokslų Akademijos prezidentui įteikta net 32 klausimai. Narkeliūnaitė, matyt, yra pasišovusi visai tą žmogų pulti.

Mes nežinome, kokius klausimus Narkeliūnaitė profesorui įteikė, — nežinome net ir to, kad tokie klausimai buvo įteikti ir kad profesorius juos priėmė. Bet žinome vieną: Prof. J. Matulis pirmininkaus tarybinei delegacijai, dalyvaujant UNESKO arba "trečiajame komite." O tai ir pasako, kad jis ten turės daug darbo, nes tai be galo svarbios pareigos.

Dėl to nereikia jį "baderiuoti!"

\$1,200 DIENAI

DAILY WORKERIS gyvena sunkų metų. Pastaruoju laiku jo leidėjai reikalauja skubios finansinės paramos, nes kitaip laikraštis gali bile dieną sustoti ejęs.

Aną dieną vienas to dienraščio redakcinio štabo narys, Roosevelt Ward, Jr., išspausdino straipsnį, kuriame sako: Laikraščio išleidimas reikalingas \$1,200 kasdien!

Netenka aiškinti, kad Daily Workerio išleidimas atsina daug kartų daugiau kaip mūsų Laisvė.

Na, tai dienraščio leidėjai, kaip ir mes patys, ir atidengia savo kortas prieš skaitytoją, kad jis matyt, kaip dalykai ten stovi, ko Daily Workeriui reikia ir kaip greit reikia.

Daily Worker vaidina didžiulį vaidmenį Amerikos žmonių gyvenime; tai labai reikalingas laikraštis ir dėl to jis turėtų susilaukti iš visuomenės juo platesnės paramos.

HOLLYWOODAS VILNIUJE

PASIEKUSIOJE MUS vilniškėje "Tiesoje" (š. m. rugs. 4 d. laidoje) randame raštą apie tai, kaip Lietuvos sostinės gatvėse dabar tęsiasi filmavimo darbas.

Dienraščio korespondentas V. Šarkūnaitis šitaip rašo:

"Ivairiose miesto gatvėse šiomis dienomis vilniečiai pastebi neįprastus reišinius. Tai vienoje, tai kitoje vietoje vaikšto keistais senoviškais drabužiais apsilvilkę vyrai ir moterys. Kartais jie kažko lūkurioja prie visokiomis iškabomis ir užrašais išmargintų namų sienų, kitąsyk važiuoja arkliais traukiamose kariatose... Netikėtai pamatė visa tai, kai kurie vyresnio amžiaus vilniečiai trumpam stabtelė, tarytum kažin ką prisiminę iš savo praeities. Tačiau kada klaidžiojant praeivio žvilgsnis ima ieškoti šito vaizdo priežasties ir apsisoja ties didžiuliais prožektoriais, kinoaparatais, tada jis supranta, kad čia gimsta naujo lietuviško filmo kadrai.

"Štai, Stalino prospekte susiburia gan didelė žmonių kolona. Viršum jos matosi šūkliai, kuriuose išreiškiamas protestas carizmui, reikalaujama pagerinti gyventojų darbo ir materialinio gyvenimo sąlygas. Netrukus duodamas ženklas: "Dėmesio! Filmuojami! Kolona pajuda iš vietos. Pasigirsta demonstrantų dainos garsai..."

Ką visa tai reiškia?

Tai reiškia, kad Vilniaus gatvėse filmuojamas rašytojo A. Guzevičiaus romanas "Kalvio Ignoto teisybė". Šio romano pirmoji dalis kadaise buvo išspausdinta ir Laisvėje.

Veikalas vaizduoja 1918-1919 metus Lietuvoje, kai kūrėsi pirmoji tarybinė valdžia (vadovaujama V. Kapsuko). Be abejo, tai bus pirmas istorinis filmas, gamintas Lietuvoje ir liečias nepaprastai svarbius etapus mūsų tautos gyvenime.

Toliau skaitome:

"Naujo filmo kūrybiniame darbe dalyvauja gausus būrys Lietuvos meninių ir kronikinių filmų kinostudijos darbuotojų, o taip pat respublikos teatrų artistai. Jiems pagalba suteikia Maskvos ir Leningrado kino meno specialistai. Filmo "Kalvio Ignoto teisybė" režisierius — statytojas Aleksandras Razumnyj, režisierius J. Urinovas, vyr. operatorius — S. Rubaškinas, garso operatorius — Balsys.

"Filmavimo darbai prasidėjo jau prieš pusantro mėnesio. Užbaigtas filmavimas scenų apie Ignoto sugrįžimą į namus, jo susitikimą su šeima, mokytoju Didžium. Kinojuostoje jau įrašyti epizodai, vaizduojantieji kalvio Ignoto susidūrimą su buože Grauziniu, įvykius miške su partizanais. Filmavimas vyko prie Vievio, Rykantuose, daugelyje kitų respublikos vietų, kur ypač graži ir įspūdinga krašto gamta.

"Šiuo metu filmo statytojai filmuoja natūralines scenas Vilniuje. Jau nufilmuoti kadrai, kurie pavaizduos Daugonros ir Vlodo pravažiavimą pro Vilnių, darbo žmonių demonstraciją ir t. t. Artimiausiomis dienomis bus įrašyti į kinojuostą įvykiai prie Vilniaus geležinkelio.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

Kaipgi atrodė prof. J. Matulis klerikalų bendradarbiu?

Rašydama apie pirmąją Jungt. Tautų sesiją, klerikalų Draugo korespondentė S. Narkeliūnaitė, suriškė:

Matulis sėdi pirmam suole
Tokią antraštę klerikalų korespondentė uždėjo savo žiniui! Toliau:

"Iš spaudos ložės stebint delegacijų narius pamažu judant ir žvalgantis savų vietų, Juozą Matulį sovietinėje delegacijoje lengva buvo pažinti. Nedidelio ūgio, dabar visiškai baltais plaukais, jis ėjo su senais sovietų vilkais JT reikaluose. Molotovas su kompanija salėje pasirodė pirmasis iš keturių didžiųjų, todėl jam teko ir pirmasis spaudos dėmesys. Blykčiojo šviesos kaip perkūnijos metu. Molotovas buvo fotografuojamas su Maliku, Zarubinu ir Sobolevu. Visi jie jau čia pažįstami, o Matulis stovėjo nušaliau, tik vėliau kažkuris foto reporteris visus sovietų delegatus paprašė papozuoti.

"Kai susėdo, tai Molotovas buvo iš pat krašto, šalia jo iš dešinės buvo pavaduotojas Kuznecovas, po to Malikas, Sobolevas ir Matulis. Jie visi sėdėjo prie pat stalo pirmoje eilėje, už jų nugarų dar sėdėjo po vieną, tuo būdu iš viso dešimt (kaip ir kiekvienos delegacijos)."

Vadinasi, net klerikalai priversti pripažinti, kad, Tarybinės Lietuvos atstovas sėdi pirmajame suole tarptautinio kongreso! Tai visai nebloga!

Naujas žurnalas Tarybų Sąjungoje

Elta praneša:
"Nuo šių metų spalio mėnesio pradės eiti mėnesinis žurnalas "Sovietskaja pečatj" (Tarybinė spauda)."

Žurnalas puslapiuose bus spausdinami straipsniai svarbiausiais tarybinės

spaudos klausimais, korespondencijos, apybraižos, feljetonai, informacijos, nušviečiančios centrinių ir vietinių laikraščių, žurnalų redakcijų, knygų ir žurnalų leidyklų, radijo, poligrafijos įmonių veiklą.

"Didelė vieta bus skiriama kūrybiniams žurnalistų darbo klausimams svarstyti, bus sistematingai spausdinamos laikraščių, žurnalų ir kitų leidinių apžvalgos bei medžiaga iš pasikeitimo redakcijų ir spaudos darbuotojų parengimo ir kvalifikacijos kėlimo klausimais.

"Žurnale bus spausdinami straipsniai apie užsienio spaudą, bus nušviečiama žurnalistų užsieniui ir tarptautinių organizacijų veiklą.

"Žurnalas "Sovietskaja pečatj" skiriamas platiems žurnalistų, partinių darbuotojų, radijo, laikraščių ir knygų leidyklų, poligrafijos įmonių darbuotojų sluoksniams."

APIE DERLIŲ LIETUVOJE

Lietuvos spauda labai daug rašo apie derlių, apie jo suėmimą. Telpa ten, ypatinai Tiesoje, daug pabarimų, daug savikritikos tiems, kurie apsilėidė.

Iš visko mums atrodo, kad šiemet Lietuvoje derlius buvo geresnis, negu praėjusiais metais.

Žinios iš Urugvajaus

Iš folklorinio spektaklio

MONTEVIDEO. — Vėl turėjome bendrą didelį folklorinį spektaklį. Jis buvo liepos 23 d. suorganizuotas Urugvajaus Lietuvių Centro, Maksimo Gorkio vardo kultūrinio centro ir Urugvajaus Armenų Nacionalinio Centro.

Programą išpildė pakaitomis visų trijų organizacijų meno mėgėjai. Mūsų klubas pasirodė su savo choru ir baletu. Visi scenos dalyviai buvo publikos palydėti gausiais aplodismentais. Šį kartą pro-

Dr. Motiejui Palevičiui

(1-rių metų sukaktį nuo jo mirties minint)

Ten, kur tu užaugai,
Upės bėga sriauniai,
Oras kvėpia saldžiai
Ir saulė kaitina šiltai.

Dabar miegi sau ramiai,
Vargus rūpesčius užbaigiai,
Savo sunkųjį darbą atlikai —
Mes visi tave atsiminsime ilgai.

Visiems teikei nuosirdžią pagalbą,
Nė viena dienei nebuvo tavo.
Atsidavei idėjai ir žmonėm,
Rūpinaisi kitų kančiomis ir vargais.

Oi, sunku mums, brangūs tėveli!
Apsakyti mūsų liūdesio niekas negali,
Kiek mes išliejame ašarų gailių,
Prisiminę tavo meilę mums!...

Tėveliui liaudies gerovė buvo artimiausia,
Tas ir mūsų širdyje bus pirmiausia.
Tęsimė tą darbą, ką palikai —
Miegok, mielas tėveli, amžinai!...

Žmona *Ursula*, dukterys *Birutė* ir *Ophelia*,
žentas *Frank Price*, anūkai: *Kevin* ir *Kathleen*
Detroit, Mich.

"Filmo pastatyme dalyvauja keliolika artistų iš Vilniaus, Kauno, Šiaulių, Klaipėdos ir Panevėžio teatrų. Štai, kalvio Ignoto vaidmenį atlieka Valstybinio A. V. Lunačarskio vardo teatro meno instituto auklėtinis Kęstutis Genys, šiuo metu dirbąs Kauno muzikiniame dramos teatre. To paties teatro artistė *Birutė Raubaitė* atlieka Ignotienės vaidmenį. Filmo herojų vaidmenis taip pat atlieka artistai *Zubėnas (Ignoto tėvas)*, *Zindulis (Daugonros)*, *Bratkauskas (Vladas)*, *Motiejūnas (Karolis)*, *Vainaitė (Aldona)*, *Laucius (daktaras Mastaitis)*, *Petraitis (Didžkus)* ir kiti. Vilniuje filmuojamos masinės natūralinės scenos iki šiol jau dalyvavo daugiau kaip pusterčio tūkstančių žmonių."

gramos eigą nežymiai sugadino elektros šviesos užgesimas. Bet nepaisant to, spektaklis gana gerai pavyko. Tatai padidijai gausus publikos atsikankymas. Taip pat gražiai užsirekomendavo ULC jaunimo orkestras, vadovaujamas A. Sausio.

Publikos buvo pilnas didžiulis armenų salionas. Tai dar vienas gražus draugiškų organizacijų spektaklis, kur susirinkusiems buvo malonu pasidžiaugti savo jaunimo kultūrinę veiklą.

Darbkoras

"Penktasis prisakymas"

MONTEVIDEO. — Liepos 9 d. ULC scenoje, režisuojant St. Rasikui, buvo suvaidinta vieno veiksmo drama "Penktasis prisakymas." Nors šį pjesę nebeįrašė sykj yra vaidinta, bet pagal žiūrovų išsireikškimus, šįkart buvo geriau suvaidinta. Patenkinai žiūrovai net kelias atvejais smarkiais aplodismentais lydėjo vaidinimą, ypač Tolučio reikšmingus žodžius, kurio rolę vaidino pasižymėjęs mūsų scenos veteranas Trinskis. Puikiai vaidino Zalba, Leviška ir kiti.

Po vaidinimo drg. St. Rasikas laikė neilgą, bet įdomią paskaitą apie mums, užsienio lietuviams žinomą pažangųjį rašytoją ir dramaturgą, Šiaur. Amerikos lietuvių žymų veiklę, *Rojų Mizara*, minint jo gyvenimo 60-ąją metinę sukaktį. Smarkiais plojimais publika palydėjo kalbėtojo žodžius, kai jis pasakė, kad atžymėdamas R. Mizaros gimimo metines ir sveikindami atsiekus laimėjimus, ULC vardu bus pasiūstas rašytojui pergamina.

A. R-as

"Nelaukta viešnia" ULC scenoje

MONTEVIDEO. — Tokios realios pjesės, kaip "Nelaukta Viešnia," jau seniai laukė ne tik scenos meno mėgėjai, vaidintojai, bet ir visa pažangioji kolonija, kad iš arčiau patyrus ir savo akimis pamatytų dabartinį mūsų tarybinės tėvynės gyvenimą.

Kai kas, gal sielvartavo, pasisklaudęs jėzuitų melagysčių, bėk Lietuvoje nėra bažnyčių ir vedybų jose. Taip pat gal liūdėjo, kad ten jau nebėra panelių ir ponų?

Rugpjūčio 20 d. buvo proga daug ką patirti, pamatius "Nelaukta viešnia" ULC scenoje.

Vlodo Audronašos, pjesės autoriaus, meistriška plunksna, nors ir suglaustoj formoj, bet vaizdžiai aprašo vieno rajoninio miestelio gyvenimą: kaip sąžiningai tarnautojai stengiasi savo darbu prisidėti, kad gyvenimas būtų geresnis ir kaip dar randasi buržuazinio raugo prisiskunkusių tipų.

A. R-as

Iš netolimos praeities

MONTEVIDEO. — Liūdna prisiminti tą mūsų gyvenimą tėviškėje, kai tenai ponavo kunigai. Nors maža buvau, bet atsimenu, kai mano motina nuo savo vaiku burnos nutraukdama sviesto kruopelę, kiaušinėlių, avies šlaunele ir grikių košę, nešė į kleboniją kunigėliams. Žinoma, grikių košės kunigams nerūpėjo, bet jie nesigėdijo iš biednų žmonių paimti ir savo kiaušienėms sušerti. Tuo tarpu mes, pusalkaniai vaikai, žiūrėdami į tą košę seilė rįjome.

Kartą, kai mano motina eunkiai susirgusi šaukėsi pagalbos, bet iš kunigų jos nesulaukė, nors ir labai tikinti buvo, kas tai pasakė, kad kunigų per mišias geriamas vynas palengvina kančias; sūnus, norėdamas paigvinti, motinai supulstus, 10 kilometrų nuėjo paprašyti klebono to vyno, bet "geradaris" kunigėlis nedavė ir nepardavė nė lašelio to vyno. Tik prie mir-

Pasakojimai iš istorijos

D. M. Šolomso įdomioji knyga "Pasakojimai iš Istorijos," paskutinis Lietuvos Draugijos leidinys, jau plačiai paskleistas skaitytojuose. Daugelis skaitytojų jau atsiliėpė su labai teigiamais įvertinimais: jie randa tą knygą esančią įdomia, lengvai skaitoma ir tuo pačiu laiku informacijos pilna.

Tokių įvertinimų ta knyga tikrai užsitarnavo. Tai yra rinkinys raštų apie įvairius istorinius įvykius. Paviršutiniškai gali atrodyti, kad toks rinkinys gali atrodyti chaotiškas, sumestas, nes jis nesikonzentruoja ant vienos specifikos temos. Bet Šolomso raštai yra surišti, suvienyti į vieną įdomų kūrinį, nes per juos visus, lyg raudonas siūlas, tęsiasi tam tikras nusistatymas, tam tikra mokslinė pažiūra: materialistinė, pažangi.

Bet dar ne viskas. Galima rašyti ir iš istoriniai-materialistinės pažiūros ir ji visgi gali likti sausoka, jeigu rašyta be tam tikro jausmo, be emocijos ir be gilaus įsitikinimo, kad kas sakoma, yra tiesa. Taipgi istorija gali būti sausa, jeigu joje trūksta bet kokių vaizdingų aprašymų, jeigu vien sausi faktai paduodami.

Šolomso knygoj netrūksta nei jausmo, nei vaizdingumo. Jeigu, pavyzdžiui, autorius jaučia stiprią antipatiją praeities šleikščiak Lenkijai, jis rašo pusl. 203):

"Tos politikos dėka, Rumunijai buvo atiduota Besarabija ir dalis Bukovinos, o Lenkijai, kuri pastatyta kaip sargybinis šuva (Mūsų pabrūkta. A. Šilėnas) 'saugoti Europą nuo bolševizmo' buvo atiduota dalis Lietuvos, dideli plotai Ukrainos ir Baltarusijos."

O vaizdingų įvykių istorinių įvykių aprašymų, kokių tikėtumės istoriniame romane, verčiau negu istorijos vadovėlyje, Šolomso raštų rinkinyje yra labai daug.

Kas nieko nedaro, tas ir klaidų nepadaro, o nėra gero darbo, kur būtų aršiečiai be tam tikrų klaidų. Tą patį galima pasakyti ir apie "Pasakojimus iš Istorijos": šioje vertingoje ir idomioje knygoje yra keletas klaidingų tendencijų, kurios ją žymiai silpnina.

Viena tų tendencijų yra tam tikra balanso stoka, tam tikras palinkimas matyti istorijos raidą per daug.

Kadaise D. M. Šolomso kas viename rašte išsireikė, kad "Istorija yra karinė istorija." Tai su tuo nesutinkame. Karai, aišku, su daro svarbią istorijos fazą. Tai tie paviršutiniški išsiveržimai, kurie ryškiausios, lengviausiai apčiuopiamos ir todėl buržuazinėse istorijose nustelbia beveik viską. Šolomso istorijoje, žinoma, taip negali būti, nes ji rašyta iš marksistinio taško. Bet tam taškaregiu nemenkai pakenkta, kad eilę įvykių, kurie svarbesni už pačius karus, nustelbia platesniam karų aprašymui.

A. Šilėnas

Deli. — Valdžia uždara Alahabado universitetui nes studentai pradėjo bado streiką prieš šešių studentų vadų pašalinimą.

Iš UE 20-to nacionalinio suvažiavimo Clevelande

Užsieninė politika ir taika

Dešimt metų atgal pasaulinės tautos įsteigė Jungt. Tautų Organizaciją ir paskelbė ją: Apsaugojimui sekantios generacijos nuo karo rykštės, kuri du kartus mūsų gyvenime atnešė žmonijai nelaimę; palaikyti toleranciją, pakantą ir gyventi kartu taikoje vieni su kitais, kaip geri kaimynai, ir suvienyti visų tautų pajėgas išlaikymui pasaulinės taikos.

Po to pareiškimo gimė "H" bomba. Kasdieniniai perspėjimai per pasaulinius mokslininkus patikrino tą faktą, kad tik vienintelis apsaugojimas nuo A ir H yra neaukojimas jų. Bombos grėsmingos šimtam tūkstančių. A bombos paleistos dulkės apkrečia tūkstančius ketvirtinių mylių. Išmėginimai tų bombų gresia visišku pavojumi žmonių evoliucijai, besidauginimui... Nė vienas nėra saugus, nėra vietos pasislėpimui. Yra tik vienas būdas apsaugojimui—uždraustųjų naudojimą.

Žmonių pagėdavimas taikos yra visuotinas. Susitarimas pasėkmingai baigė Korėjos ir Indo-Kinijos karus. Atliuosuoti pasaulinį įtampą ir šaltąjį karą yra pasiūlyta Ženevos susirinkime. Visu tautų vadų išsireiškimai patvirtina galimybę visoms tautoms, su skirtingomis socialinėmis bei ekonominėmis sistemomis, gyventi viename pasaulyje taikoje.

Darbininkai žino, kad karas reiškia bombas, sugriovimą ir skerdynę šeimų namuose ir karo lauke. Taika reiškia darbus, saugumą, mažesnius taksus ir socialinį saugumą...

UE unija nuolatos rėmė ir agitavo už tokią užsieninę politiką, kuri aprūpintų taiką, laisvę, darbais ir saugumu visus Jungtinių Valstijų darbininkus ir visus pasaulio darbininkus.

Todėl lai būna nutarta, kad UE iš naujo užgria savo nusistatymą: už taiką, darbus ir laisvę!

Automatija

Dabar visose industrijose prasideda išsivystymas vis daugiau automatiškos mašinerijos, kurios atlieka daugelio darbininkų darbus ir per tai darbininkai yra atleidžiami iš darbų ir bedarbė pečiasi. O korporacijos leidžia propagandą, būk tuomi ir sukursią daugiau darbų ir numazinsią kainas produktams. Jos taip sako, kad pridengti savo miegius; padauginti pelnus, išdirbant daugiau produktų su mažiau darbininkų ir dar likusius darbininkus priversti daugiau skubinti, kad padarytų dar daugiau produktų.

Būtų tiesa, kad automatija atneštų didelių pagerinimų žmonių gyvenime, daleiskime, jeigu valdžia ir darbininkai kontroliuotų industriją ir prasalintų kitas painedias, liečiančias šalies ekonomiją. Pirmas žingsnis turėtų būti prasalinti bemieria paskuba, masinį nedarbą ir depresiją.

Padauginant produktyvumą automatiška mašinerija, privalo būti sutikta su padauginimu vartotojų pirkimo galios, kad darbininkai galėtų išpirkti savo padarytus produktus, — pakelti algas. Todėl UE 20-joji konvencija užgria sekamą programą:

Trumpeinė darbo savaitė, nesumažinant savaitinės algos; ilgesnės apmokamos atostogos; daugiau apmokamų šventadienių; praplešti seniorių teises; įvesti darbų mokymo programą; sumažinti amžių gavimui pašalpos ir padauginti pašalpas. Trum-

pai sakant, kad darbininkai, nesirandant darbų, nereikėtų badauti.

Padauginti jeigas nedirbantiems

Darbininkai, dirbdami per savo gyvenimą, sukrauna darbdaviams neapsakomus turtus, vienok, kada jiems ateina senatvė, yra išmetami ant išmatų krūvos su maža pensija arba visai be jos.

Atsiekimui teisės prie gėnėtinios pensijos, UE unija privalo vesti energingą kampaniją per kolektyvias derybas iš kompanijų ir iš teisdarystės, kad abiejai — darbdaviai ir valdžia — išpildytų savo atsakomybę link mūsų senųjų piliečių.

Toliau, po plataus išaiškinimo, rezoliucija sako:

Pilnas pensijos mokėjimas turi prasidėti nuo 60 metų amžiaus. Pensija ne mažesnė, kaip \$100 į mėnesį, neįskaitant socialinės apdraudos. Grupių hospitalizacija ir chirurgiški apmokėjimai turi būti apmokami ir ant pensijų išėjusiems taip pat, kaip buvo mokama dirbantiems. Išmokėtos gyvasties apdraudos privalo būti išmokamos darbininkui, išeinančiam ant pensijos.

Programa link socialinės apdraudos: Mažiausia mėnesinė mokeskis \$125, su padauginimu, paremtu darbininko uždabiu, ir po \$6 jo užlaikomiesiems. Pašalpa privalo būti pradėta mokėti: vyrams nuo 60 metų, moterims—nuo 55 metų.

Politinė akcija

1956 metais darbininkai gali (ir privalo) sulaužyti didžiojo biznio ir bankierių kontrolę ant daugumos mūsų viešosios politikos. Darbininkai privalo tai atlikti, kad darbininkų ir šalies gerovė būtų apsaugota ir pažangi.

Kompanijų kontrolė ant mūsų politinių reikalų reiškia priešdarbininkiską politiką ir priešdarbininkiskus įstatymus mūsų miestuose, valstijose ir šalyje, skurdą teikiančius taksus ant menkų jeigų; gi milijonieriams suteikia mos skylės išsiskimimui nuo taksų; plėšikavimai ir pelnikavimas publikos lėšomis; atakos ant žmonių laisvų ir pavojinga išgąstinga užsieninė politika daro kliūtis pastoviai taikai. Kompanijų dominavimas politikoje reiškia suardymą darbininkų unijų programos už pagerinimą socialinių ir ekonominių įstatymų, suteikiančių tinkamą minimum algą, trumpesnę darbo savaitę, teisingą samdą, fondus statymui namų, mokyklų, sveikatingumą ir programą užtikrinančią pastovų darbą.

Kiekvienas unijos lokalas privalo turėti veikiantį politinės akcijos komitetą, kuris būtų tikras, kad visi mūsų unijos nariai suprastų dalykus, žinotų miestų, valstijos ir šalies kandidatų rekordus ir paveiktų į savo narius ir apylinkę, kad veiktų už mūsų politinius atstovus. Mes veiksime su kitomis unijomis, farmų grupėmis, negrų organizacijomis ir su liberalais išbalsavimui gerų žmonių įvairias vietas, kurie būtų atsakingais už žmonių reikalus vietoje už darbdavių ir bankierių reikalus.

Konvencija buvo pavyzdinga

Kaip jau buvo pranešta, konvencijoje radosi apie 400 delegatų, atstovaujančių 275 tūkstančius savo unijos narių. Pas visus delegatus matėsi pasiryžimas veikti savo unijos narių ir visuomenės labui. Taipgi visi delegatai rodė susidisciplinavimą. Pavyz-

PITTSBURGH, PA.

Platus, draugiškas pasitarimas ir vaišės įvyko rugsėjo 25 d. LDS 142 kuopos name, Pittsburghe. Pasitarimui suširinkimą atidarė J. Urbonas, kaip 2:45 val. dieną. Susirinkimo pirmininku vienbalsiai išrinktas J. Urbonas. Sekretoriumi J. Miliauskas. Priimtas dienotvarkis, sulyg kuriuo apkalbėti sekami dalykai:

Mūsų spaudos reikalai

Kadangi pasirodo, kad mūsų spauda pergyvena sunkius laikus, ypač "Laisvė," tai šiuo klausimu daugiausia diskutuota. Pamatinis klausimas, kaip mes galime pagelbėti spaudai?

Diskusijose ėmė dalyvumą J. Urbonas, P. Martinkus, draugė Paich (Načajienė), Gataveckas, Simanaitis, Paulauskas, Miliauskas, Budnikas, J. Purtikas, Kudienė, Mažeika, Pipiras, Šerbinienė, Kvederas ir Briedis. Po plačių diskusijų nutarta ir išrinkta "Mūsų spaudos ir finansinės paramos vajininkai,"—J. Urbonas, J. Purtikas ir J. Mažeika. Minėtų draugu pareiga darbuotis, kad kiekvienas mūsų spaudos skaitytojas savo laikraštį atsinaujintų ir kiek galėdamas sufinansine pagalba prisidėtų.

Taigi, draugai ir draugės, visi turėkime supratimą ir išanksto prisirengkime kiek tik galint šiai komisijai pagelbėti ir finansiskai paremti mūsų spaudą. Atminkime, kad mūsų spauda yra mūsų mokykla, mūsų mokytojas ir mūsų žinynas. Mes jai daugiausia skolingi už tai, kiek mes gyvenime susipratome, kiek išsilavinome. "Laisvės" patrijų obalsis yra "Spaudos paramai prisidėti su penkiadešimtaine (\$50)." Žinoma, ne visi tiek galėsime, bet visgi mes prisidėsime.

ALDLD reikalai

Plačiai apkalbėta apskrities klausimas ir kodėl 4-oji apskritis nustojo veikti. Po apkalbėjimo, raginame 4-osios apskrities paskutinį buvusį komitetą, kad dar šiemet sušauktų apskrities suvažiavimą. O visiems dėti pastangas, kad apskritis ir vėl gražiai gyvuotų. Atminkime, draugės ir draugai, Literatūros Draugijos praeitį: kiek ši draugija surengė prakalbų, paskaitų, diskusijų. Kiek pastatė įvairių veiklų, o labiausiai, kiek mes turime jos

džiui, į rytines sesijas, kurios atsidarydavo 9:30 val. ryte, visi delegatai jau būdavo savose vietose, ir įpopietines taip pat. Per visą 5-ų dienų konvenciją vyrai, moterys, juodi ir balti, nuo pagrindų konkrečiai diskutavo visus įnešimus bei rezoliucijas, davė pataisymus ir per visą konvenciją teko matyti tik vieną atsitikimą, kad delegatas pradėjo kalbėti ne vietoje ir pirmininkui prisiejo jį sulaukyti.

Apart viršų tilpusių nutarimų — rezoliucijų, konvencija priėmė nutarimą veikti: už teisingą samdą, už negrų, moterų ir kitų mažumų teises, už puertorikiečių teises, už darbo unijų vienybę, už trumpesnę darbo savaitę, už nemažinant savaitinės algos; prieš siaučiantį terorą pietinėse valstijose prieš tuos, kurie veikia prieš segregaciją mokyklose, ir daugelis kitų nutarimų bei pasižadėjimų veikti už darbo žmonių ir šalies gerovę.

Į generalinę valdybą išrinkti tie patys

Generaliniu prezidentu išrinktas Albert J. Fitzgerald. Generaliniu išdo sekretoriumi išrinktas Julius Empsak. Organizacijos direktoriumi išrinktas James J. Matles.

J. N. S.

CHICAGO, ILL.

išleistų brošiūrų ir įvairaus turinio stambių knygų. Juk tai milžiniški darbai, milžiniškas dvasinis lobynas. Nušitarkim, kad kbl mes gyvuojam, tai ir ALDLD turi gražiai gyvuoti.

Po apkalbėjimo nutarta, kad išrinktoji spaudos vajaus komisija kartu, kiek galint darbuotųsi ir ALDLD reikalui.

Apkalbėjimui ir diskusijoms užsibaigus, eita prie vaišių. Susėdus prie stalų gražiai pasikalbėta, užkasta maisto ir kas kam patiko išsigerta. Žodžiu sakant, maloniai praleista laikas.

Tokie pasitarimai, tokie draugiški pasizmonėjimai reikėtų daryti dažniau. Draugės ir draugai, kodėl visi kviesiti nedalyvavote? Jūs kiekvienas buvote reikalingas.

Sekr. J. Miliauskas

Mildos teatro scena pasipuoš

Buvo tikėtasi, bet ne tiek daug, kad Chicagos ir bendrai Amerikos pažangieji lietuviai taip apsidai ateis įtaką Dailės ir Dramos Klubui įrengti ir išpuošti nusipirktą Mildos teatro pastatą. Pavyzdžiui, kuris tik pažangletis lietuvis pravažiuoja per Chicagą ir užaina pasižiūrėti Mildos patalpų, iš kur jis nebūtų, retas nepaliekia dolerio kito aukų, o daugelis net įstoją į Dailės ir Dramos Klubui narių eilę. Gi patys chieagiečiai rengia parengimus Klubui naudai, darbuojasi ir viską daro, kad jų Klubas būtų tvirtas ir jaukus jame susieiti.

Dabar jau susidarė toks Dailės ir Dramos Klubu susirūpinimas ir apie jį veikimo sukimasis, kad sunku viskas spaudoje suminėti. Aną

dieną floridiški Tamosifūnas, Mikulėno giminitis, klubui atvežė pasipuošimui gana gražią ir meniškai padarytą lempą. Koks tai klubietis, neteko sužinoti pavardės, dovaną klubui baldų, kitas vėl ką kitą. Ir taip visa eilė panašių atsitikimėlių.

Gi pastarosiomis dienomis Dailės ir Dramos Klubu dirktyvą nudžiugino, kad mūsų šaliai abu didieji chorai — LKM ir Aido — Klubui užfundina teatro scenai po užlaidą. Užlaidas (dekoracijas) veltui nupiešti pasiaukoję gerai visiems žinomas dailininkas Fr. Mockapetris. Panašią dekoraciją Klubas yra gavęs irgi kaip dovaną nuo Kazifūnės ir Stasio Vėšų. Reikiška, dabar Mildos scena turės net tris užlaidas. Tai gana brangus tvirtas ne tik scenai, bet labiausiai visiems

mūsų menininkams.

Pastarąsias dekoracijas Mockapetris jau piešia ir sako kad bus nei kiek neprastesnės už Vėšų užfundytą. Artimiausiuose parengimuose chorai jau galės jomis naudotis. Mildos scena bus pasipuošus naujai. Mildos scenos dugne matysime akį veriančius gamtovaizdžius, kurių fone išsiriškiavę mūsų chorai dainuos, koncertuos...

Bravo LKM ir Aido chorisistams!

Ko dar reikėtų, tai kad ir teatralių veiklų perstatymams Mildos scena praturėtų reikmenimis. Bet reikta tikėtis, kad šių dalykų įgijimui geradėjų irgi atsiras.

J. Zaliukas

Jei Tamsta dar neprenumeruoti dienraštį Laisvė, ta tuojau užsisakykite. Jis kasdieną atneš jums į namus svarbiausias žinias iš viso pasaulio.

ROJAUS MIZAROS PAGERBIMUI

BANKETAS

KONCERTAS ir VAIDINIMAS

Ivyks Sekmadienį - Pradžia 2-ą val. popiet - Bilietas \$3

SPALIO 9 OCTOBER

Jonas Grybas

Ona Stelmokaitė-Eicke

Mildred Stensler

Tadas Kaškiaučius

Aukščiau paduoti atvaizdai yra talentų, kurie sudaro Aidsietyno Kvartetą

Labai Įspūdinga Programa:

Vadovaujant Artistui JONUI VALEŅČIUI

Kas tai įdomaus bus suvaidinta Apart Jono Valenčio vaidinime dalyvauja:

Jonas Lazauskas, Adelė Rainienė Jonas Rušinskas ir kiti

Bus ir daugiau įdomumų programoje

Vadovaujant Mildred Stensler Aidsietyno Kvartetą

duos įspūdingą dainų programą

Taipgi ką tai sekretno turi paruošęs

menininkas Jonas Juška

Jis dabar yra linkęs į poeziją, tad esame linkę manyti, kad bus kas nors iš poezijos.

EKSTRA—Žymi Solistė

Akompanistas Frank Balevičius

BUS LIBERTY AUDITORIJOJE

110-06 Atlantic Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Prašome visus įsitęmyti, jog prasidės tikrai 2-ą valandą popiet, nes norime anksti užbaigti programą, kad iš toliau atvykusiems būtų patogiau sugrįžti.

Kai aš buvau milicijantas Lietuvoj 1919 metais

Aš tada gyvenau pas ūkininką Paučiejų; jo kaimynas buvo Jonas Matusa ir mokytojas Petras Dumčius; jų pastangomis buvau paskirtas milicijantu.

Sausio 16-ą dieną iš ryto ateina Matuso vaikas ir duoda man pranešimą, kad aš ateičiau pas Matusą. Žinoma, aš turiu klausyti jų. Nuėjęs radau žiemiską gražų vežimą pas duris stovint, — tai buvo Svetušino dvaro palaikas. Man sutiko pas duris Jonas.

— "Žinai, kas čia atvažiavo?"

"Niekio nežinau," atsakiau. Jonas man sako:

"Poetas Liudas Gira."

Aš nebuvo apie jį nieko girdėjęs. Įėjau į vidų, radau Liudą futra apsvilkusį, Matusa mane supažindino ir sako:

"Čia mūsų milicijantas Sumanas Griškus, o čia mūsų tarybotas Liudas Gira." Jūdu turėsit važiuoti į Silviečių kaimą, ilguvos parapijoje, Sakių apskrityje. Ten gyvena šešioliką ūkininkų.

Toks incidentas atsitiko dar caro laikais: ūkininkai kalbėjo, kad Juozas Sutkus, šilvienėlių gyventojas, turėjęs ryšių su arkliauvajiais.

Na, ir nuvažiuoju pas apkalbėtą Sutkų. Kai atidarėm duris, tai radom jauną moterį su mažiuku vaiku ant rankų ir seną motiną.

Asla negrįsta, visą duobėta. Senutė tuoj pakilo nuo lovos ir prašeko:

"Laukiame mes jūsų, ponai, laukiame kasdien."

"Ką pasakys, močiute?" užklausė Gira.

Ji nukuprino į užpečkį ir atnešė keturias lazdas, — visos sudaužytos į skeveldras. Lazdos, jūs žinote, kaip kalniečiai lenkia iš skirpsto ar

nosio. Taip pat atnešė kelnukes iš dryžių, kaip Lietuvoj piemenys nešioja. Kelnukės buvo piemenuko trylikos metų. Senjūke iškėlė ir parodė kelnukes, kaip buvo peršautos: iš priekio ir iš užpakalio buvo skylės, šautuvo padarytos. Pradžia buvo tokia: ūkininkai iš Kubilių kaimo suorganizavo astunoniką vyrų ir visi su lazdomis atėjo pas Sutkų ieškoti įtarto Juozo. Motina buvo našė, turėjo keturis sūnus. Įtartasis Juozas buvo nevedęs ir buvo vyriausias, retai kada namie laukydavosi.

Vyrai atėję ir klausia:

"Kur tavo sūnus Juozas?"

Motina atsakė:

"Aš nieko nežinau apie jį, jis nepareina namo."

Tada vyrai nutvėrė Vinca, vedusį sūnų, tos jaunos moteris vyrą, ir jo klausė. Tas irgi sakė:

"Aš nieko nežinau apie jį."

Tuoj jį kaip žvėrys pagriebė ir išsinešė laukan, paguldė ant žemės; visi iš elės pradėjo mušti. Per tai lazdos suaižėjo, kaip pirmiau minėjau.

Iš kito kaimo buvo atėjęs J. Martinkus, jaunas vyras, ir buvo atsinešęs šautuvą, tai jis prisipietė tą 13-os metų vaiką prie statinių ir liepė pasakyti, kur tavo brolis. Tas vaikas kruvinomis ašaromis rėkė:

"Dėdute, aš nežinau."

Tai tą vaiką jis ir nušovė.

Koks buvo rezultatas su tais ūkininkais, nežinau, nes aš paskiau gyvenau penkias mylias toliau. Tik žinau apie Martinkų. Jis pasidavė savanorių į kariuomenę, ir viskas buvo užbaigta.

S. Griškus

Reikalauja specialės Kongreso sesijos

Newyorkietis kongresmanas Powell pradėjo veiksmus už sušaukimą specialės Kongreso sesijos Till berniuko nulincinavimo ir linčinių buvusio išteisinimo problemai svarstyti. Federalė valdžia turi įsikisti, sako jis.

Powell sakė, jog jis nepaiso, jo ar kito kongresmano bilius būtų priimtas tuo klausimu, bile tiktai būtų suvaldyti linčiniai. Jis pareiškė, jog be visašališkosios valdžios įsikisimo "teisidarybė liekasi tik pasityčiojimu."

Seną neregį nuteisė kaip apgaviką

Queens ligoninėje būnantis 89 metų senukas tapo įkalintas kaip sukčius. Skunde sako, kad jis teberinko iš social security čekius žmonos pragyvenimui, gi ta žmona buvo mirusi 1951 metų vasario mėnesį. Visu tuo laiku jis taip gavo \$2,500.

Sykiu su juo tapo įkalintas jo švogeris Ignazio Triola, gyvenantis 34-17 88th St., Jackson Heights. Sako, kad be jo žinios senukas nebūtų galėjęs čekius iškeisti pastaruoju laiku.

Baltimore, Md.

VAKARIENĖ

Su Dainų Programa

Rengia LLDL 25 Kuopa

Tai bus minėjimas Draugijos 40 metų sukakties

Ivyks šeštadienį

Spalio 15 October

Workmen's Salė, 2507 E. Madison St.

Pradžia 6-tą valandą vakare

Gera muzika šokiams ir graži meno programa, kurią išpildys Aidsietyno Kvartetas iš Brooklyno ir jo apylinkės.

Kviečiame visus dalyvauti šios garbingos organizacijos 40 metų sukakties minėjimo šauniame bankete.

Ižanga \$2.50, priskaitant taksus

Privaziuoti galima busais No. 6 ir No. 12, priveža tik už vieno bloko nuo salės.

RENGEJAI

New Yorko ir Apie linkės Žinios

Transportininkai priėmė sutartį

Transport Workers Unijos (CIO) sutartis su miestine N. Y. City Transit Authority tapo užgirta. Balsavimą vykdė j namus išsiuntinėtais balotais. Už sutartį pasisakė 14,647, prieš 339, 93 balotai atmetė.

Lokalo 100 prezidentas Matthew Guinan sako, kad balsavimai išėjo "patenkinančiai," didelis skaičius narių dalyvavo.

Naujoji sutartis galios dvejus ir pusę metų.

Šaukia vartotojų konferenciją

Gubernatorius Harrimanas šaukia vartotojų konferenciją spalio 13 d. Ivyks New Yorko mieste. Sako, jog pasisakyti bus kviečiami (greta valdininkų) finansinių, prekybinių įstaigų atstovai. Taipgi galės žodį tarti unių, vartotojų ir labdaros organizacijų bei įstaigų atstovai.

Vyriausiu klausimu busiančios "vartotojų skolos," jų iškaštumas, įspėjimai apie visokių suktus kreditus, išpardavimus, skelbimus. Tačiau darbo organizacijoms turint didžiausias ir atstovint, konferencijoje gali kilti ir nusi-skundimai dėl aukštų kainų.

Gatvių sankryžoje sužeidė 6 asmenis

Gale praėjusios savaitės nesuvaldytas auto įvažiavo į būriui einančius skersai gatvę žmones Brooklyno biznio centre, prie Fulton St. ir Elm Pl. Keturių sužeistų moterų padėtis buvo kritiška. Dviem tuojau turėjo nupiauti po vieną koją. Dviejų kitų sulaužė kojas. Kiti sužeisti lengviau.

Daug kitų žmonių laimingai išliko tik tuo, kad auto atsismušė į lempos stulpą ir sustojo užkliuvęs už pastatytą taksi. Jis būtų užšokęs ant šalvygatvio, nelaimė būtų padidėjusi daugiopai. Minios svieto tuo laiku radosi ant šalvygatvių.

Vairuotojo neareštavo. Sako, kad kas nors mašinoje buvo mechaniškai bloga. Jis ką tik buvęs ją paėmęs iš taisytojo.

Pirmąją antrojo skiepimo dieną miesto pradinėse mokyklose įskiepijo 20,734 vaikus. Iki spalio 10-os tikisi įskiepyti 166,000 vaikų.

Newyorkietis George Michel, 29 m., užsimušė su arie tovojės į lempos stulpą prie kelio nakties metu. Spėja, kad jis buvo užmigęs.

PRANESIMAS

RICHMOND HILL, N. Y.
LDS 13-tos kuopos svarbus susirinkimas įvyks spalio (Oct.) 6 d., 8 val. vak., 110-06 Atlantic Ave. Visi nariai malonėkite dalyvauti šiame susirinkime, nes yra svarbus todėl, kad dabar prasideda parengimai, tal ir mes turime rengtis bent kokiam parengimui.
Komitetas (200-201)

BROOKLYN, N. Y.
LDS 1-mos kuopos susirinkimas įvyks antradienį, spalio 4 d., 7:30 val. vakare, Lietuvių Piliėčių Klubo salėje, 280 Union Ave. Visi nariai kviečiami dalyvauti. Kurį duoklės nemokėtos, malonėkite at-eiti ir užsimokėti.
Valdyba (190-191)

NAUJAI ATVYKUSIEJI IŠMOKITE ANGLISKAI
Duodame praktiškas instrukcijas išmokti angliskai skaityti, rašyti, ir kalbėti. Taipgi priruošime prie pllietybės įsigyjimo. Suteikiame visą medžiagą. \$2 1 valandą.
WALTER KONIGIN
32-50 86th St., Jackson Heights (North of No. Blvd. - Imklt IRT)

Mizaros pagerbimui banketo reikalu

Ateina linksmy žinių iš tolimųjų kolonijų. Prašome pasiskaityti įdomių laiškelių:

Easton, Pa.

"Gerbiamej! Jūsų laišką su 5 Mizaros pagerbimui banketo bilietais gavau. Pardaviau du, pats nupirkau tris. Čia randate čekį \$25.00. \$15.00 už bilietus ir \$10.00 aukojų tam tikslui.

Norėjau važiuoti į banketą, bet nesveikuojau. Daugiau niekas nenori važiuoti, jau nusėnė žmonės.

Sveikinu jubiliatą ir linkiu gero pasisekimo banketu.
L. Tilvikas

Brockton, Mass.

"Gerbiamas R. Mizara. Negaliu dalyvauti jūsų garbin-goj iškilmėj, 60 metų amžiaus ir 40 m. žurnalistinio darbo. Trumpais žodžiais linkiu jums sveikatos ir ilgiausio amžiaus

Gasolina sustabdė subway traukinius

Iš kažin kur besisunkianti į subway gasolina aną dieną sustabdė IRT Pelham Bay linijos traukinių kursavimą visame ruože tarp 125th St. ir Hunts Point stočių. Bijota eksplozijos, gaisro.

Linija kasdieną aptarnauja apie 75,000 keleivių. Visa ta minia turėjo susirasti kitas priemones pasiekimui darbo. Aišku, tūkstančiai pavėlavo. Atsteigimo linijos darbas už-truko 15 valandų.

Planuoja Brooklyne ir Poughkeepsie ne už ilgo atidaryti speciales ligonines sergantiems proto ligomis. Tūkoms tokiems, kurie galėtų po dvi dienas per savaitę gauti reikiama pagalbą, o dirbamomis dienomis eiti savo pareigas. Sako, kad tai tos rūšies pirmosios.

Juozas Bekampis sakosi negalėsįs būti bankete, bet nusipirko banketo bilietą.

Ona ir Juozas Deltuvai įteikė \$10.00 dovaną ir sveikina jubiliatą. Dėkojame už taip gražų atsinešimą į šį reikalą.

Banketo Komisija

Sobell išlaisvinimui darbas eina pirmyn

Rugsėjo 29-os vakarą New Yorke įvykęs Sobell išlaisvini-mo darbu paaštinti ir pa-remti masinis mitingas buvo bene didžiausias ir atstovint-giausias iš visų čia buvusių. O tai rodo, jog darbas už iš-laisvinimą to jauno moksliniko, mažamečių vaikų tėvo, įgyja vis daugiau talkininkų.

Labai reikšmingas buvo iš-stojimas senatoriaus Langer kalbėti šiam mitinge Carnegie Hall, taipgi autorių Waldo Frank, Yuri Suhl, advokato Finerty, veikusio Sacco-Vanzetti gynime.

Kai autorius Suhl paskelbė rinkliavą bylos vedimui ir in-formavimo visuomenės reika-lui, radosi grupių, kurios įtel-kė po penkšimtinę. Daug gir-dėjosi ateinančių talkon su simtinėmis, \$50 ir labai daug su \$25. Tai rodo, kad žinia apie žudomą kalėjime kari-nės isterijos auką jau pasiekė eilę masinių organizacijų. Keliatūkstantinė publika pati atsiliepė išskeldama miglą do-lerininių, nors įžangos sumokė-jo \$1.25.

Gražių dainų, šį kartą du-etuose, suteikė paskilbusios solistės Martha Schlamme ir Nadyne Brewer.

Programoje taipgi dalyvavo darbščioji jo išlaisvinimo čam-pijonė, Sobellio žmona Helen, kukliai, bet gabiai iškalbi mo-teris. O paskiausia pristaty-ta senyva jo motina, kuri lau-kia, ilgesingai laukia dar pri-gyventi tą dieną, kai jos sū-nus sugrįš namo laisvas ir iš-teisintas. To tikisi visi čia da-lyvavusieji. To tikisi ir mi-lijonai laisvės ir taikos šali-ninkų, kurie čia dalyvauti ne-galėjo.

Morton Sobell buvo nuteis-tas kartu su Rosenbergais. Prieš jį neturėjo jokio paro-dymo, nuteisė vadovaujantis samdyto liudytojo pasakoji-mais.
Rep.

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
Market 2-5172

Mokytojai kritikuoja valdininkų raportą

New Yorko Mokytojų uni-ja kritikavo valdinės švietimo reikalams komisijos raportą. Valdininko Heald komisijos raportas siūlo suvienodinti mokytojų minimum algą vi-soje valstijoje. Kritikavo vy-riausia dėl to, kad alga ne-pakankama, maža.

Sako, kad visas iškaštis mūsų priaugančiosios kartos apmokymo yra nedaskaičiuo-tas. Tuo būdu ir davimas mokslui reikalingų paskyrų liekasi nepakankamas.

Kiek kainuoja mokslas?

Dabartinė valstijos parama miesto mokykloms yra para-mta 1949 metais padarytu ap-skaiciavimu. Tuomet sakė, kad vieno vaiko mokslo me-tai New Yorke valdžiai ka-lnuoja \$220, o pradėdant 7, baigiant 12 klase — po \$274 už vaiką.

Heald komisija apskaičiavo, kad reikėtų duoti po \$320 metams.

Tačiau mokytojai sako, kad artimesnis tikrovei yra New Yorko valstijos švietimo kon-ferencijos apskaičiavimas. Jos skaitmėnys rodo, kad kindergarten mokinys kainuoja po \$170, pradinėje po \$340, vi-durinėje \$425.

REIKALAVIMAI
Reikalingas darbininkas; pagedau-jama, kad būtų vedes. Apvalyti karčiamas ir mažas darbas prie džiariotyrestės (Janitor). Gaus 4 kambarius. Dėl daugiau informac-ių kreipkitės penktadieniais, šešta-dieniais ir sekmadieniais, dienos metu. M. Simon, 437-7th Ave., Brooklyn. SO. 8-8606 (namų tele-fonas). (192-201)

Sekmadienį 13-tą Dieną Lapkričio 13 November

Tai mūsų didysis sąskridys—

LAISVĖS KONCERTAS

Jau baigiama suruošti programa, greit bus paskelbta; sekite paskelbimus.

Liberty Auditorium

110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.

Pradžia 3:30 val. popiet

HELP WANTED—FEMALE

OPERATORĖS
Sijonai ir suknelės. Nuo kavali ar visą drabužį. Nuolatinis darbas Gera alga.
L. & F. CONTRACTING
890 Glenmore Ave., Brooklyn (189-191)

Moteriškė. Daktaro šeima. Gera kambari, valgi, \$65 j mėnesį. Salmadieniais laisva. Retkarčiais pagelbėti mamei daliai laiko. Turis ir kitus darbininkus. UN. 5-8111

Namų prižiūrėtoja. Suaugusai, Vokietiskai-Amerikoniskai kalbančiai žmonei. Nuosavas kambarys, vona \$45 j savaitę. Nuolatinis darbas.
White Plains 6-9083 (191-191)

Rankom siuvėjos. Perly siuvėjos Rankom išsiuvinėtojos. Gera alga.
JOSEPHINE ORLAN
1947 Broadway (arti 65 St.) Room 448 (191-191)

TARNAITE
Maža šeima. Guolis vietoje. privatinis kambarys ir vonia. Gera alga.
Great Neck 2-7976

MALE and FEMALE

OPERATORIAI
Vyrai ar moteriškės. Su patyrimu suivimas bagazių iš drobinų au-klo. Nuolatinis darbas.
MADO MFG. CO., INC.
395 Brook Ave., Bronx, arti 148 St. (189-191)

HELP WANTED MALE

BOY
To work in Bowling Alley Good Pay—Steady
CAMEO BOWLING
70-48 Austin St. Forest Hills, L. I. (200-202)

HAND STUFFERS
patyrė prie plastikinių žaislų. Gera mokestis, nuolatinis darbas.
ADORA TOY CO.
532 Broadway, N. Y. C. (200-202)

Reikalingas Vaikduokas
mikliais pirštais, pašeiliu dirbtuvė. Reikalinga anglų kalba. Pradinė mokeskis 80 c. j valandą; 90 c. už 1 mėnesio. Viršialkai.
Tel. WA. 4-6034 (200-202)

TROKMANUI PAGELBININKAI
Reikalinga daug stiprių vyrų. Reikalinga šiek-tiek mokėti anglų kal. Su paliudijimais.
QUICK SERVICE
543 W. 25th St., N. Y. C. (200-202)

Floor Layers. Nuolatinis darbas draugiško atmosferoj. Gera alga 231 Marcy Ave., Brooklyn. **WILLIAMS PARQUET FLOOR LAYING CO.** Id. 5 v. EV. 7-0888 Po 5 v. PR. 2-3481. (187-191)

Medžiagų apmušinėtojai, prie auto mobilijų viršūnių, sėdynių, padėklių. Nuolatinis darbas. Gera alga. Ateikite ir pasikalbėkite su mumis šiandien.
254 W. 65th St., N. Y. C. (189-191)

REAL ESTATE

PROGA
Savininkas negali prižiūrėti. Par-duoda Siuvėjos šapa. Yra 3 tušči kambariai. Zema kaina. Sautkū. Colon. MO. 5-4019 (8-5 P. M.) (189-191)

Flatbush. 17 didelių kambarių, aukštų namas. Arti mokyklos 1 blokas nuo Parapijinės mokyklos. Allejus, karštas vanduo. Šiluma Du šaldytuvai. PY. 8-2480.

LOCUST VALLEY 2 šeima—1 šed-mos namai, įsistėgusioje kaimynystėje. Privatinis kiemas, pilnas skle-pas, 3/4 akro žemės, 2 karam gar-džius, 11 rūmų, 2 virtuvės ir 2 maudynės, \$22,000. Sautkū: GL. 4-0096, GL. 4-9433 (200-202)

PELHAMPKWAY N. VIC. 1 šed-mos Det Brick 6 rūmų, 21 maudynės, garadžius, ištaisytas/sklepas, nuo sienos iki sienai divonal. Daug extra dalykų, arti St. Catherine's parapijinės mokyklos. \$22,000. St. Lucy, OL. 4-3228.